

In totaal kapte men 14.000 uren aan het monument Anseelc

Vijftig jaar monument Edward Anseele

Brigitte De Mulder, departement Beeld en Geluid AMSAB

Het is een merkwaardig fenomeen. Die blijvende behoefte om geboortes en overlijdens van personen te herdenken en verjaardagen van evenementen te vieren. Op 26 juni 1998 hield de SP van Gent een korte plechtigheid om de vijftigste verjaardag van het standbeeld van Edward Anseele te vieren. Een kort woordje over de genese van dit standbeeld.

Na het overlijden van Edward Anseele in 1938 werd besloten een monument ter zijner ere op te richten. Hiervoor werd door het dagblad *Vooruit* een inschrijvingslijst geopend die tweehonderd dertienduizend fr. opbracht. Een technisch comité besloot een 'beperkte wedstrijd' uit te schrijven onder de meest bekende beeldhouwers van het land. In de jury zetelden onder anderen August Vermeylen, voorzitter; Frits Vanden Berghe, kunstschilder; Emiel Langui, kunstcriticus en Gust Van Hecke, eveneens kunstcriticus. Het ontwerp van Jozef Cantré werd met eenparigheid min één onthouding bekroond. Het was de bedoeling om het monument in te wijden in september 1940, maar het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog verhinderde dit. Zware steenblokken waren reeds aangevoerd, de ruwe bekapping was reeds

begonnen en de fundering op het Frankrijklein was klaar. Men moest noodgedwongen maatregelen treffen om de massieve stenen voor jaren te bergen.

De inhuldiging van het monument vond uiteindelijk plaats in het weekend van 26 en 27 juni 1948, op de tiende verjaring van het overlijden van Anseele en viel samen met de vijftigste verjaring van de Textielarbeiderscentrale van België.

Voor het monument had Cantré gekozen voor balmoral, een zeer harde rode granietsoort uit Finland. De Anseelefiguur, vijf meter hoog, werd niet op een sokkel gehesen; Cantré vond dat de plaats van Anseele niet boven maar tussen het volk moest zijn. De rechterhand van Anseele omvat de hand van een vrouwenfiguur die, als het boegbeeld van een schip, samen met Anseele stuwkracht en richting geeft: "Vooruit, immer vooruit!" In vijf roodbruine blokken, die elk onverwerkt twintigduizend kg wogen, had Cantré Anseele in de typische Arteveldepose laten uithakken. Het voetstuk draagt een eenvoudig opschrift: "Het Volk aan Edward Anseele".

Aan de hand van talrijke schetsen en maquettes van Cantré werkten gedurende zes maanden zeven gespecialiseerde arbeiders aan de afwerking. In totaal kapte men, op de binnenkoer van de NV De Gentsche Bouwwerken, veertienduizend uren aan het monument. Bij de plaatsing werden de granietblokken samengezet met tussenvoeging van lood, zodat alle delen verbonden werden en niet meer konden verschuiven. Het afgewerkte beeld weegt twaalfduizend kg. De vergoeding die Cantré voor het monument kreeg bedroeg tweehonderdduizend fr.

Op zondag 27 juni 1948 defileerden zestigduizend manifestanten en honderd en acht muziekkorpsen voor het monument. De plechtigheid werd opgeluisterd door het mijnwerkerskoor van Pâturages, L'Amitié du Peuple. Op

"Vooruit, immer vooruit!"

tekst van Achilles Delattre werd het lied 'La Bataille' uitgevoerd. Dit lied herinnerde aan het gebaar van de coöperatie Vooruit, die op initiatief van Anseele in 1886 brood stuurde om de stakende mijnwerkers te steunen. Tijdens het feestweekend waren nog verschillende nevenactiviteiten, zoals een tentoonstelling in het Feestlokaal Vooruit, gewijd aan leven en werk van Edward Anseele.

Alle hotelkamers waren volgeboekt, vijftien scholen waren speciaal voor de gelegenheid uitgerust voor overnachting met leger tenten, honderden tenten stonden opgesteld voor de jeugd en voor kampeerders. Gent beleefde een unieke volksdemonstratie, een indrukwekkend eerbetoon aan één van de grootste pioniers van de Gentse sociaal-democratie... Het werd een totaalspektakel met een tentoonstelling gewijd aan het leven van Anseele, een massaspel, optochten met praalwagens en turngroepen, de klassieke cantate, de nodige speeches...

Bij de heraanleg van het Wilsonplein, in de volksmond 'het Zuid', werd het monument in april 1995 gedemonteerd om het naar zijn huidige standplaats te kunnen overbrengen. Zie 'reportage' daarvan in *Brood & Rozen*, 1(1996)1.

Kunsttentoonstelling te Luik

Michel Vermote, departementshoofd Archief
AMSAB

Op vraag van de P&V organiseert het AMSAB in het najaar een kunsttentoonstelling te Luik. Het uitgangspunt is een interessante en rond-uit indrukwekkende Luikse privéverzameling.

Na meer dan twintig jaar gericht prospecteren omvat deze meer dan tweehonderd kunstwerken betreffende het industriële verleden van ons land. De collectie omvat vooral grayures, maar ook tekeningen, aquarellen, schilderijen, enkele affiches en een tweetal bronzen. Naast de bekende namen als Constantin Meunier en Pierre Paulus (meer dan dertig werken) is er een breed gamma van minder bekende kunstenaars zoals Higuët, Masson, Chavepeyer, Maréchal, Rassenfosse, Lejeune, Delsa, Heintz en Kepenne-Pirenne. Zij vertegenwoordigen een genre dat in ons land uitgroeide tot een traditie. Het industriële landschap rond Luik en in de Borinage, de grauwe gebouwen en fabrieken, de harde arbeids- en levensomstandigheden vormden daarin de centrale thema's. Het originele van deze tentoonstelling bestaat erin deze 'industriële kunst' - een door het grote publiek minder gekende artistieke productie van goede kwaliteit - onder de aandacht te brengen. We opteren daarbij niet voor een zuiver kunsthistorische benadering; het wordt geen chronologische presentatie of een voorstelling per kunstenaar. Grote aandacht gaat uit naar de samenhang waarin de werken gepresenteerd worden. Er zijn enkele documentaire modules voorzien waarin de thematiek gesitueerd wordt; naast de artistieke aspecten willen we daarin ook de sociale dimensie van de kunstproductie aan bod laten komen. Er is ook een begeleidende catalogus voorzien waarin we dieper ingaan op de kunstenaars, de gepresenteerde werken en hun verhaal.

De tentoonstelling loopt van 6 november tot 20 december '98 in de gebouwen van de P&V te Luik, (Boulevard d'Avroy). Inkom gratis.